

hmeljar

HMEZAD

GLASILO HMELJARSKE
ZADRUGE z o. j. v ŽALCU

ŽALEC, SEPTEMBER 1947

Leto II.

Štev. 10

VABILO

na II. redno letno skupščino »HMEZAD-a« Hmeljarske zadruga z o. j. v Žalcu, ki se bo vršila v nedeljo 28. septembra 1947 ob 8. uri dopoldne v prostorih Doma ljudske prosvete v Žalcu.

1. Otvoritev in konstituiranje skupščine
2. Čitanje zapisnika zadnje redne skupščine
3. Poročilo upravnega odbora
4. Revizijsko poročilo
5. Odobritev letnega računa 1946-47.
6. Poročilo nadzornega odbora
7. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru
8. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka
9. Predlogi in pritožbe zadružnikov
10. Ugotovitev pridelovalnih stroškov sporazumno s Hmeljno komisijo za Slovenijo
11. Sklepanje o višini zneska, do katerega lahko upravni odbor zadruga zadolži
12. Pooblastitev upravnemu in nadzornemu odboru za eventualni nakup in preureditev nepremičnin
13. Dopolnilne volitve uprave in nadzorstva
14. Slučajnosti.

Skupščina je sklepčna, če je navzočih nad polovico članov zadruga. Če skupščina ob določeni uri ni sklepčna, se vrši eno uro pozneje druga skupščina, ki sklepa veljavno ob vsaki udeležbi.

Ker so na dnevnem redu skupščine življenjsko važna vprašanja, je nele zadružna dolžnost, temveč osebna korist vsakega hmeljarja, da se gotovo udeleži skupščine.

Upravni odbor
»HMEZAD« Hmeljarske zadruga z o. j.
v Žalcu

II. zadružna hmeljska razstava

Po končanem prevzemu se bo otvorila 19. oktobra v prostorih Hmeljarske zadruga v Žalcu II. zadružna razstava. Tako bodo imeli hmeljarji ugodno priliko, da vidijo in precenijo, kaj je zares izbrano in prima blago, ki naj bo vsem v zgovorno pobudo, da jih drugo leto čimveč doseže takšno kakovost in njej ustrezne cene.

Po pomoti niso bile zadnji številki priložene prijavnice, zato jih prilagamo danes. Zadnji dan za prijavo je 20. september.

Nekoč in danes

Kdor bo pisal zgodovino našega hmeljarstva, ne bo mogel preko žalostne resnice, da je pred osvoboditvijo bila vsakokratna oblast — mačeha hmeljarjev. Kakor rdeča sled krvavih srag naših hmeljarjev se je namreč vleklo skozi tri rodove nesporno dejstvo, da je bil hmeljar tista nezaščitena divjačina, ki jo je po mili volji in s tihim ali celo pismenim dovoljenjem oblastnikov izkoriščala razna brezvestna gospoda. Že v naravi samega kmetovanja je, da je to nadvse tvegan, od suše, toče in drugih neum povsem odvisen posel, ker kmet pač žal nima, kakor drugi pridobitni poklici, pokrite delavnice. Pri hmelju je ta resnica še tolikanj bridkejša, ker je ni panoge kmetijstva, ki bi zahtevala tolikšnih vložb denarja in tolikanj človeškega truda, in bi bil pri vsem tem hasek tako tvegan. Vse to velikansko breme je pustila protiljudska oblast, da ga je nosil sam hmeljar. Šele, ko je bil pridelek spravljen, so se prikazali iz svojih zatišij mnogoštevilni hmeljarski priživniki — tekači, mešetarji in prekupci, ki so nemoteni opravljali svoj nečedni posel: kako čim ceneje za mednarodni kapital in s čim večjim profitom za lastne žepe izvabiti hmeljarjem trdo pridelani hmelj. Protiljudska oblast jim nele ni delala nobenih ovir, še celo uradne legitimacije jim je izstavila, da so mogli laže v kalnem ribariti.

Lahko zaslužen denar so ti ljudski izkoriščevalci poganjali po gostilnah in veselicah in napravljali videz, kakor da delajo to naši hmeljarji. Protiljudska oblast je kaj rada, ne da bi se prej prepričala, kaj je res na stvari, prisluhnila tem bajkam o šampanjcu, prižiganju cigar s tisočaki, hmeljarskih avtomobilih in sličnih tujih grehah ter je udarila izkoriščanega hmeljarja z izrednim davkom. Ta davek, ki so ga od vseh kmetijskih panog naložili edino hmeljarjem, je pobral še zadnjo sluz smetane, ki so jo pustili številni priživniki.

Protiljudski trgovci so hmeljarjem vsiljevali svojo odvišno robo za visok kredit in živeli prav mastno na račun hmeljarjev, ne da bi jim oblastva kaj gledala na prste. Prav tako so ob podpori protiljudskih oblasti razne posojilnice kar z vevnico metale lahkomišelnice kredite, ki so tirali mnoge hmeljarje v pogubo.

Protiljudska oblast je z vsemi močmi podpirala politično razdvojenost v hmeljarskih vrstah, dobro se zavedajoč, da bi ji utegnil biti trdno organiziran hmeljar v veliko kvar pri političnih mešetarjih.

Savinjsko dolino križajo vsako poletje divje nevihte, spremljane s pogubonosno točo. Druge pokrajine predaprilske Jugoslavije so uvedle z lepim uspehom obvezno

B i l a n c a

podjetja „Hmelzad“ Hmeljarske zadruga z o. j. v Žalecu

dne 30. julija 1947

AKTIVA (Naložbe)

PASIVA (Sredstva)

	din	din		din	din
I. Zgradbe:			I. Lastna sredstva:		
Knjižno stanje v začetku l.	1 206 941,25		Osnovna sredstva:		
Investirano med letom odn. reaktivirano	1 092 653,03	2 299 594,28	deleži	816.800,—	2 976 528,88
Odpisi v tekočem letu: posredni	21.209,—		ostalo	2.159.728,88	830 159,41
II. Zemljišča:			Amortizacijski sklad	56 223,—	3 862 911,29
Knjižno stanje v začetku l.	41 500,—		II. Tuja sredstva:		
Investirano med letom . . .	190 464,—	231 964,—	Dolgoročne obveznosti . . .	1 218 037,50	
III. Stroji in strojne naprave:			Kratkoročne obveznosti:		
Knjižno stanje v začetku l.	183 036,50		Narodna banka FLRJ	2 467 210,—	5,450 076,58
Investirano med letom . . .	6 590,—	189 626,50	Dobavitelji	1 744 829,08	
Odpisi v tekočem letu: posredni	9.481,—		III. Druga pasiva:		
IV. Odprema za odpošiljanje in prevoz:			Izloženo za dvomljive terjatve	8 028,—	
Knjižno stanje v začetku l.	42 000,—		Sklad za izravnavo cen hmelja, pomoč po toči, riziko pri vrečah	4 547 754,21	4 555 782,21
Investirano med letom . . .	71 587,—	113 587,—	IV. Prehodna in vnaprej zajeta pasiva:		
Odpisi v tekočem letu: posredni	11.358,—		Neizplačane plače in socialni prispevki	160 251,29	
V. Orodje, vzorci in drugi inventar:			Druge tranzitorne in anticipativne pasive	587 322,60	747 573,89
Knjižno stanje v začetku l.	120 749,10		V. Čisti dobiček		
Investirano med letom . . .	31 728,—		po izvršenih dotacijah fondov po t. 11 razhodkov . . .		51 136,11
Zmanjšanje zaradi prodaje, požara in pod. v tek. letu	10 720,—	141 757,10			
Odpisi v tekočem letu: posredni	14.175,—				
VI. Zaloge:					
Embalaža	6 247 460,15				
Proizvodi in polizdelki, namenjeni prodaji	1 580 945,68	7 828 405,83			
Trgovsko blago					
VII. Različne kratkoročne terjatve:					
Naplačila dobaviteljem . . .	2 284 989,90				
Druge kratkoročne terjatve	823 296,80	3 108 286,70			
VIII. Terjatve nasproti kupcem in strankam:		530 039,28			
IX. Likvidna sredstva:					
Banke	172 190,—				
Blagajna	31 744,39	203 934,39			
X. Dolgoročne terjatve:					
Tuji deleži		285,—			
Skupaj		14 647 480,08	Skupaj		14 647 480,08
Vojna škoda		3 542 825,59	Vojna škoda		3 542 825,59

masovno zavarovanje zoper točo. Pri nas pa je bil pri tozadevni anketi glavni, od protiljudske oblasti postavljeni govornik, zastopnik največje zavarovalnice, ki je z vsemi štirimi dokazoval, da to za nas pač nikakor in nikoli ne prihaja v poštev, ker — to je seveda zamolčal — preti nevarnost, da bi ljudske množice po uspelem zavarovanju proti toči vzele v svoje roke še druge tolikanj donosne zavarovalne panoge, predvsem požarno. Tako so sedeli od oblastva zaščiteni ljudski izkoriščevalci na mehkem pod streho, prepustivši hmeljarje na milost in nemilost neumam.

Pri volitvah v protiljudska zastopstva so nekoč obetali kandidati vseh barv, da bodo zastavili za hmeljarske težnje vso svojo moč — ki pa se očitovale edino v soglasnem prikimavanju predlogom pokvarjenih oblastnikov in basanju svojih žepev z mastnimi, nezaslужenimi, od tlačenega ljudstva izžetimi dnevniciami. Čim so bile volitve pri kraju, pa je bil obisk poslanca hudo redek, pa še tedaj je imel edini namen: sejanje politične združbe med ogoljufanimi ljudskimi množicami.

Nadaljevanje prihodnjč.

Razhodi in dohodki

Razhodki:	din	din	Dohodki:	din	din
Nabavna vrednost prodanega blaga		62 168 247,74	Kosmati prejemki od prodaje blaga (vštevši davek od poslov. prometa)		69 420 959,70
Delavske plače s socialnim prispevkom		1 483 052,46	Drugi dohodki		334 930,46
Nameščenske plače s socialnim prispevkom		912 802,75			
Gorivo		38 128,61			
Drugi obratni in pisarniški material in embalaža		98 252,50			
Nabavljena električna energija		32 958,—			
Popravila, opravljena po drugih		87 087,72			
Državne terjatve: davek od poslovnega prometa		458 147,50			
takse in trošarine		11 550,—			
Zavarovalne premije		151 252,12			
Dotacije, izločene v višini 20% od prebitka v redni rezervni fond	376 000,—				
Dotacije, izločene za druge rizike:					
pomoč po toči 603 749,—					
izravnava cen 899 249,—	1 502 998,—	1 878 998,—			
Odpisi		217 369,93			
Razni stroški		1 702 375,14			
Obresti		423 978,08			
Drugi izredni neposlovni razhodki		40 553,50			
Čisti dobiček poslovnega leta po izvršenih dotacijah fondov		51 136,11			
Skupaj		69 755 890,16	Skupaj		69 755 890,16

Podpisani izjavljamo, da obsega »Bilanca« vse aktivne in pasivne premoženjske dele podjetja in da so podatki, ki jih obsegajo »Razhodi in dohodki«, istovetni s knjigovodskimi.

Datum: 3. septembra 1947

Kraj: Žalec

Vodja računovodstva:

Eirsa Vlado

Nadzorni odbor:

Maršič Riko l. r. Kuder Ludvik l. r.
Kronovšek Ivan l. r.

Direktor podjetja:

Jošt Martin

Upravni odbor:

Jošt Martin l. r.
predsednik

Ocvirk Ivan l. r.
podpredsednik

Cizej Mirko l. r.
tajnik

Urbašek Ivan l. r.
blagajnik

Četina Ivan l. r., Malgaj Peter l. r., Omladič Jožef l. r.
Kočvar Karl l. r., Kožuh Jožef l. r., Antloga Franc l. r.
Rakun Ivan l. r.

Važno opozorilo!

Potlačite hmelj previdno z desko, dokler ne bo dežja, da se ne zdrobi. Zdrobljen hmelj ni nikoli kakovostno blago. Zato raje ne potlačite hmelja, če bi se imel zdobiti, temveč odložite prevoz na pozneje. Dan dovoza za ta hmelj bomo še javili.

HMELJSKE VREČE. Kdor ima še naše zadržne od lani, naj ne hodi v zadrugo ponje. Zadržne so skupna last, katero bomo iztirjali od vsakogar.

DOVOZ HMELJA IZ KRAJEV VIŠE ŠEMPETRA SE NAJ VRŠI PREKO ŠEMPAVLA-GRIŽ ODOSNO PODLOGA-GOTOVELJ-VRBIJ

SLABO OBIRANJE kazi pridelek mnogih hmeljarjev, dočim imajo drugi v tem pogledu odlično blago. Seveda ne bodo trpeli dobri hmeljarji zaradi slabih in bo zadruga letos z imenom navedla te nepopoljšljive zadržne.

NAKAZNICE od večjih vzorcev naj oddajo vsi pri prevzemu hmelja, da se jim izstavi tehtni list.

Naši hmeljarji na Češkoslovaškem

Da bi se čim širši krog slovenskih hmeljarjev seznanil s hmeljarstvom v drugih državah in bi vrnil obisk češkemu hmeljarjem, je Hmeljarska zadruga organizirala in nudila možnost skupini hmeljarjev in hmeljarskih gospodarstvenikov, oditi sredi avgusta tega leta na Češko. Po nekaterih težkočah pri odhodu smo končno preko Beograda prispeli v Prago. Tam sta nas že čakala tovariša Aubrecht in Jošt, ki sta se pravkar vrnila s trgovskega potovanja po Belgiji in ostalih hmeljarskih deželah. Po kratkem zadrževanju v Pragi smo se na večer pripeljali v središče češkega hmeljarstva, Žatec.

Sprejem v Žatcu je bil navdse topel in prisrčen. V mestni občinski dvorani so nas pozdravili zastopniki hmeljarskih organizacij in mestnih ter okrajnih oblasti. Takoj smo navezali najožje prijateljstvo z znanci, katere smo imeli priliko videti pred kratkim časom v Savinjski dolini. Ti so bili tudi naši dobri vodniki in spremljevalci vso dobo našega obiska.

Češkega hmeljarstva vojna ni mnogo prizadela. Okupator je pustil hmeljsko kulturo v najboljših hmeljskih okoliših skoro nedotaknjeno, izkrčena so bila hmeljišča le v obrobni, slabših predelih. Tako je kvaliteta hmeljišč sedaj enakomernejša in stalnejša. Okrog 8.000 hmeljarjev prideluje hmelj na približno 8.000 hektarjih. V veliki večini so to žični nasadi, edino okrog Úteška je še nekaj hmeljišč s hmeljevki. Naj je hmeljišče še tako malo in nepravilne oblike, postavljena je preprosta žičnica, ki pač traja mnogo dalj kakor naše hmeljevke. Razumljivo nam postane vse to, če pomislimo, da gori vzdrži hmelj od 20 do 60 let na enem mestu.

Vendar pa je pridelek češkega hmelja precej manjši kot pri nas. Letos računajo na 6 do 7 q suhega hmelja s hektarja. Kakor je glavno vprašanje našega hmeljarstva podaljšanje trajanja hmeljske rastline, tako je problem hmeljarjenja na Češkem povečati hektarski donos, ne da bi pri tem trpela kakovost. V tem delu so Čehi že precej uspeli. Najboljši strokovnjak v Evropi, dr. K. Osvald, je vložil ves življenjski trud v to, da vzgoji rastline večje rodnosti. Uspehe 20 letnega dela smo jasno videli v selekcijskih nasadih blizu Žateca. Pri drugoletniku bo pridelek okrog 30 q hmelja po hektarju. Ves nasad izvira od ene same sadike, ki je bila izbrana med mnogimi opazovanimi. Takšnih selekcijskih nasadov je še več in vse sadike bodo služile za razmnoževanje v drugih hmeljiščih.

Delo odbiranja, selekcije in proučevanja se vrši na hmeljarski poskusni postaji, ki je bila pravkar premeščena iz Rakovnika v center Žatec, večje razmnoževališče pa je v Deštnicah. Spoznali smo, da je pot Hmeljarske zadruge, ki bo postavila svojo hmeljsko poskusno postajo edino pravilna in prav tako zelo nujna.

Škodljivci letos češkemu hmelju niso prizanašali. Spomladi so ga v veliki meri napadle uši, proti koncu rasti se je pa pričel katastrofalno širiti rdeči pajek. Ogromna suša, ki vlada gori, posebno v žateškem okraju, je napredovanje rdečega pajka le še podprla. Obiranje se je zato moralo pričeti predčasno. Okrog 20 do 30% hmeljišč bo zato imelo slabše blago. Suša je škodovala hmelju, še bolj pa ostalim poljedelskim rastlinam.

Zaradi večje rentabilnosti hmeljarjenja in boljše kakovosti hmelja se trudijo Čehi prav tako kakor mi, izboljšati način sušenja hmelja. Iščejo tip nove, velike skupne sušilnice. Splošno je upeljan sistem Linhartovih sušilnic z vsemi modernimi pripomočki. V Kneževsi

blizu Rakovnika smo videli prepravljen Linhartov sistem sušilnice z dovodom otopljenega zraka potom ventilatorja v prostor izpod kurilnice. Zmogljivost 22½ kvadratne sušilnice na 4 lese je dnevno okrog 2700 četrtink (škafov) ali približno 20 ha hmelja za časa obiranja! Tudi poraba premoga je prav malenkostna. Na večjem državnem posestvu blizu Žatca smo pa videli starejši sistem sušilnice s premikajočimi se lesami (podobno na tekoči trak), kjer se hmelj suši v pregreti pari. Prototip takšne sušilnice, katero smatrajo za najboljšo, so pričeli v poskusne svrhe graditi pri predsedniku Hmeljarskega društva M. Pihrtu.

Značilnost češkega hmeljarstva je ločenost hmeljskih okolišev, ki se po kvaliteti precej razlikujejo. Najboljši hmelj pač raste v žateško-rakovniškem okolišu s centrom v treh dolinah Podlesja in ob Zlatem potoku. Malo valovit, gričevnat svet z globoko, rdečkasto zemljo je značilen za ta predel. Semšev »červenak« je sicer najmanjši, a najboljši pridelek, ki je prinesel češkemu hmeljarstvu takšen sloves! V drugem in tretjem okolišu, to je na roudničkem in uštečkem pa raste »zelenak«, ki je nekoliko slabši, vendar je rastlina frajnejša in odpornejša.

Organizacija samih hmeljarjev teče še po dveh linijah. Ena po stanovski korporacijski (obstojajo 4 društva hmeljarjev), ena pa po trgovski (hmeljarske zadruge, ki pobirajo hmelj od svojih članov). Prodajajo ga pa te zadruge ne same, ampak ga centralna organizacija v Žatcu stavlja na razpolago privatnim trgovcem in v inozemstvo. Seveda so s tem manipulacijski stroški znatno višji!

V teh kratkih dneh našega obiska smo bili deležni vse širokogrudne slovanske gostoljubnosti in smo videli prisrčne izraze prijateljstva, ki ga gojijo bratje Čehi do naših narodov. Posebno je prišlo to do izraza v mestecu Ústeku, nekdanjem nemškem gnezdu, ki je bilo vse v zastavah in kjer je bil sprejem uprav slavnosten. Posebno še, ker se je istočasno mudila v teh okoliših tudi manjša poljska delegacija hmeljarjev. Ob tej priliki se je porodila misel vseslovanskega hmeljarskega kongresa, kjer bi se udeležili zborovanja tudi hmeljarji iz Sovjetske zveze. Medsebojno bi izmenjali izkušnje in utrdili na hmeljarskem polju ono bratstvo, ki veže vse slovanske narode kot sad trdega in skupnega boja proti fašizmu.

Saj smo videli Terezín, bivšo trdnjavo Marije Terezije, ki je služila za časa okupacije kot zbirna baza in mučilišče gestapovcem na Češkem. Ogromno grobov (okrog 26.000) je pričra okupatorjevega nasilstva. Tudi dosti Jugoslovancev je našlo smrt v tem taborišču. Postavili so jim spomenik, kjer smo zapeli v njihov spomin nekaj partizanskih pesmi.

Da se nikdar več ne povrne ono strašno in krvavo obdobje, pa se grade demokracije na čvrstih temeljih medsebojne povezave in gospodarske izgraditve ter osamosvojitve. Dveletni gospodarski plan na Češkoslovaškem bo položil temelje čvrsti zgradbi, v katerem bo tudi češko hmeljarstvo častno zastopano. Posebno še, ker služi večina pridelka (80%) izvozu in uravnoveša izmenjavo v mednarodni trgovini. Češki hmeljarji se resno trudijo, da obdržijo dober sloves svojega hmelja. V to so vloženi veliki naporji od strani hmeljarjev samih in države. Ravnajmo se v vsem dobrem tudi mi po njih, da bomo uspeli obdržati korak in s tem zagotovili dobro prodajo tudi našemu hmelju!

Inž. C. D.